

RESPUBLİKA ELMİ PEDAQOJİ KİTABXANASINDA OXUCULARA XİDMƏTİN MÜASİR VƏZİYYƏTİ

Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası 1983-cü ildə yaradılmışdır. Azərbaycan Respublikası üzrə elmi-pedaqoji ədəbiyyatın milli kitabxalayıcısı, Təhsil Nazirliyinin çoxsaylı məktəb kitabxanalarının elmi-metodik mərkəzi funksiyasını yerinə yetirən, təhsil ocaqlarında çalışan və ya təhsil alan yüz minlərlə oxucunun kitabxanalara olan ehtiyacalarını vahid istiqamətə yönəldən və ədəbiyyatla təmin edən Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası son 20 il ərzində öz üzərinə düşən işi müvəffəqiyyətlə yerinə yetirir.

Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası ilk öncə Yasamal rayon 161 №-li məktəbin bazası əsasında fəaliyyətə başlamış, sonra isə Respublika Mərkəzi Müəllimlər İnstitutunda məskunlaşmışdır. 1985-ci ildə kitabxana bu binada 1,5 min kvadrat metrlik bir sahədə özünün bütün strukturlarını tam şəkildə qurmağa müvəffəq olmuşdur. Hazırda kitabxanada aşağıdakı şöbələr fəaliyyət göstərir: oxuculara xidmət şöbəsi; kitabışləmə, kataloqlaşdırma və kitab mübadiləsi şöbəsi; elmi informasiya və biblioqrafiya şöbəsi; elmi-metodik şöbə. Bu şöbələrin hər biri öz işlərini elmi prinsiplər əsasında qurmağa nail olmuşdur.

Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası (REPK) elmi sahəvi kitabxanadır. Respublikada təhsil işçilərinə, təhsil sistemində fəaliyyət göstərən müəssisələrə məlumat-biblioqrafiya xidmətini həyata keçirən elmi metodik və əlaqələndirmə mərkəzidir. REPK vahid elmi-pedaqoji məlumat sistemində daxildir. Respublikada elmi-pedaqoji ədəbiyyatın əsas kitabxalayıcısıdır. Qeyd edilməlidir ki, qəbul edilmiş bir sıra rəsmi sənədlər və elmi axtarışlar kitabxananın fəaliyyətini xeyli genişləndirmişdir. Bu isə kitabxananın ayrı-ayrı illərdə bir sıra nailiyyətlərinin əldə edilməsinə səbəb olmuşdur. Bu, ən çox fondun komplektləşdirilməsində və oxucuların kitabxanaya cəlb edilməsində özünü göstərmişdir. Belə ki, kitabxana 1983-cü ildə təşkil edilərkən onun fondunda cəmi 5.449 nüsxə ədəbiyyat olmuşdur. Kitabxananın maddi texniki bazası mövcud tələblərə cavab vermədiyindən 1983-1985-ci illərdə oxuculara xidmət göstərilməmişdir. Görülən tədbirlər nəticəsində kitabxana qısa müddət ərzində xeyli uğurlar əldə etmişdir. Əgər 1986-cı ildə kitabxananın fondunda 11.469 nüsxə ədəbiyyat olmuşdursa, 1986-cı ildə bu rəqəm 518.132

nüsxə olmuşdur (1. s. 30). On il ərzində yarımmilyondan çox elmi-pedaqoji ədəbiyyatın əldə edilməsi, onların kitabxana qaydası ilə işlənməsi və mühafizəsi kitabxana kollektivinin uğurları kimi qiymətləndirilməlidir. Qeyd edilməlidir ki, kitabxana əməkdaşları son 10 ildə fondu yenidən nəzərdən keçirmiş və yararsız, öz əhəmiyyətini itirmiş yüz minlərlə kitab fondan çıxarılmışdır. Nəticədə kitabxananın fondu kəskin şəkildə azalaraq 150.000 nüsxəyə enmişdir. Kitabxananın əməkdaşları bu məqsədlə «siyasi aktuallığını itirmiş və məzmunca köhnəlmiş nəşr və materialların kitabxana və məlumat informasiya fondlarından çıxarılması haqqında» (2) təlimat hazırlayaraq çap etmişlər. Mövcud təlimatda kitabxana fondlarından aktuallığını, tarixi dəyərini itirmiş tədris-metodik, həmçinin ictimai-siyasi nəşrlərin çıxarılması haqqında ətraflı məlumat verilmişdir.

Hazırda Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası 15.500 nəfər oxucuya xidmət göstərir. Onların 3.000 nəfəri abonoment, 11.700 nəfəri oxu zalı, 800 nəfəri isə kitabxanalararası abonomentin oxucularıdır. Kitabxanada kitab verilişi 28.000 - dir.

Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanasının çoxsahəli fəaliyyətinin mühüm qollarından biri Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin məktəb kitabxanalarında elmi-metodik təminatının təşkilidir. Məlum olduğu kimi bu çox çətin və ağır işdir. Buna baxmayaraq kitabxananın elmi-metodik şöbəsi yarandığı gündən bu məsuliyyəti hiss etmiş və kitabxana işinin müxtəlif sahələrinə dair onlarla metodiki vəsaitlər çap edərək yerlərə göndərmişdir. Kitabxanada son illərdə tərtib edilmiş «İkirəqəmli cədvəl», «Kitabxana işinə dair normativ aktlar», «Məktəblərdə kitabxanaların texniki təşkilinə aid normativlər», «Məktəb kitabxanalarının fəaliyyətinin öyrənilməsinə dair», «Məktəbin kitabxanası» və b. vəsaitləri göstərmək olar.

REPK-də metodiki təminatın mühüm formalarından biri olan seminar və konfranslardan da məharətlə istifadə edilir. Məlum olduğu kimi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 21 avqust 2004-cü il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı proqramına (2005-2007-ci illər) uyğun olaraq ümumtəhsil məktəblərinin kitabxanalarında yeni elektron informasiya texnologiyalarının təbliğinin əhəmiyyəti, kitabxana fondunun kataloqda əksi və oxuculara müasir informasiya texnologiyaları əsasında kitabxana xidmətinin təşkili məqsəduyğun hesab edilmişdir. Hazırda kitabxanada bu məqsədlə müxtəlif hazırlıq işləri aparılır.

2005-ci ildə REPK-də ilk dəfə olaraq məktəb kitabxanalarının Məlumat Bazası yaradılmışdır. Məlumat Bazasından respublika üzrə

məktəb kitabxanaları haqqında lazımi informasiya almaq olar. Məlumdur ki, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi sistemində bütün tipdən olan 4.541 ümumtəhsil məktəbi fəaliyyət göstərir. Bu məktəblərdə bir milyondan çox şagird təhsil alır. Respublika ümumtəhsil məktəblərində 2.852 kitabxanaçı çalışır. Onlardan 459-u ali ixtisas təhsilli, 213-ü ali pedaqoji, 743-ü orta ixtisas təhsilli, 1.223-ü orta qeyri-ixtisas təhsilli, 214-ü isə orta təhsillidir. Respublikanın 169 ümumtəhsil məktəblərində kitabxana yoxdur. Bütün bu və digər məlumatlar Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanasının Məlumat Bazasında öz geniş əksini tapmışdır. Hazırda Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası Təhsil Nazirliyinin göstərişi ilə yerləşdiyi Müəllimlər İnstitutunun başqa binasına köçür. Bununla əlaqədar olaraq oxuculara xidmətdə və fondun yerləşdirilməsində müəyyən çətinliklər yaranmışdır. Ancaq inanırıq ki, kitabxananın kollektivi mövcud çətinliyi qısa müddətdə aradan qaldıracaq və oxuculara kitabxana xidmətini günün tələbləri səviyyəsinə qaldıracaqdır.

ƏDƏBİYYAT

1. Zəngibasarlı M. və b. *Azərbaycan Respublikası Elmi Pedaqoji Kitabxanası*. -B., 1997.-89 s.
2. *Siyasi aktuallığını itirmiş və məzmunca köhnəlmiş nəşr və materialların kitabxana və məlumat-informasiya fondlarından çıxarılması haqqında/Tərtib edən Abdinzadə F.*-B., 1992.-12 s.
3. *İsmayılov X.İ. Kitabxana işinin idarə edilməsinin metodiki və təşkilati məsələləri*. -B., 1995.-96 s.
4. *Respublika Elmi Pedaqoji kitabxanasının 1983-2005-ci il hesabatları*.

Гюльнар Халилова

НЫНЕШНОЕ СОСТОЯНИЕ ОБСЛУЖИВАНИЯ ЧИТАТЕЛЕЙ В РЕСПУБЛИКАНСКОЙ НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ БИБЛИОТЕКЕ

В статье говорится о нынешнем состоянии обслуживания читателей в Республиканской Научно-Педагогической библиотеки.